EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 23.6.2008
KOM(2008) 380 lõplik

2008/0122 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS,

millega muudetakse nõukogu otsust 2001/470/EÜ, millega luuakse tsiviil- ja kaubandusasju käsitlev Euroopa kohtute võrk

(komisjoni esitatud)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU PÕHJUSED JA EESMÄRGID

1.1 Sissejuhatus

Nõukogu võttis 28. mail 2001 vastu otsuse 2001/470/EÜ, millega luuakse tsiviil- ja kaubandusasju käsitlev Euroopa kohtute võrk (edaspidi „otsus")[1]. Otsus kehtib kõigi liikmesriikide kohta, välja arvatud Taani, ja seda kohaldatakse alates 1. detsembrist 2002.

Tsiviil- ja kaubandusasju käsitleva Euroopa kohtute võrgu loomine sai alguse ideest, et vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala järkjärgulise elluviimisega kaasneb vajadus parandada, lihtsustada ja kiirendada liikmesriikide vahelist õigusalast koostööd. Võrk pidi aitama kaasa ka kodanike paremale juurdepääsule õiguskaitsele juhtudel, kui tegemist on piiriüleste vaidlustega, võttes järk-järgult kasutusele üldsusele suunatud teabesüsteemi.

2008. aasta alguses kuulus võrku 437 liiget, mis jagunesid nelja kategooria vahel: 102 kontaktpunkti, 140 keskasutust (artikli 2 lõike 1 punkt b), 12 sidekohtunikku ja 181 muud õigusalase koostööga seotud õigusasutust.

Võrgu koosolekute korraldamise, eesistumise ja sekretariaadi töö korraldamise eest vastutab komisjon. Otsuse kohaselt toimuvad kontaktpunktide koosolekud vähemalt kaks korda aastas. Ajavahemikul 11. veebruar 2003 kuni 31. jaanuar 2008 on toimunud 19 kontaktpunkti koosolekut ehk koos on käidud keskmiselt neli korda aastas. Alates 2002. aastast on toimunud igal aastal ka kõiki võrgu liikmeid hõlmavad koosolekud.

1.2 Ettepaneku üldine taust ja konsultatsioonid

Kõnealuse otsuse artikliga 19 on ette nähtud, et komisjon esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande otsuse kohaldamise kohta ning sellele lisatakse vajaduse korral kohandamisettepanekud. Aruandes analüüsitakse juriidiliste kutsealade esindajate juurdepääsu võrgu tööle ja nende kaasatust sellesse ning kodanike võimalikku otsejuurdepääsu võrgu kontaktpunktidele.

Käesolev ettepanek põhineb laiapõhjalistel nõupidamistel asjaomaste sidusrühmadega, eelkõige võrgu raames. Eespool nimetatud aruande koostamiseks tellis komisjon uuringu võrgu toimimise kohta (edaspidi „uuring"), mis tehti ajavahemikus 2004. aasta detsember ja 2005. aasta mai[2].

Selle uuringu ja alates 2004. aastast korraldatud võrgusiseste konsultatsioonide alusel esitas komisjon 16. mail 2006 aruande otsuse kohaldamise kohta[3]. Selles otsuse artikli 19 kohases aruandes jõudis komisjon järeldusele, et üldjoontes on võrk liikmesriikide vahelist õigusalast koostööd parandanud.

Kuid aruandes toodi välja ka võrgu toimimisega seotud puudujäägid. Komisjon märkis, et võrk ei ole kaugeltki kasutanud ära kõiki endas peituvaid võimalusi ja et on oluline, et võrgu

---

1 EÜT L 174, 27.6.2001, lk 25.
2 http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm.
3 KOM(2006) 203 (lõplik), SEK(2006) 579.

käsutuses oleksid vahendid, mis on vajalikud talle seatud ülesannete täitmiseks. Komisjon rõhutas, et võrk on üks peamisi vahendeid tõelise õigusel rajaneva Euroopa ala loomisel.

Vastuseks komisjoni aruandele võttis õigus- ja siseküsimuste nõukogu oma 19. ja 20. aprilli 2007. aasta istungil vastu Euroopa õigusalase koostöö võrgustikku käsitlevad järeldused[4].

1.3 Ettepaneku üldeesmärk

Ettepaneku üldeesmärk on tugevdada võrgu rolli tema ülesannete täitmisel õigusalases koostöös liikmesriikide vahel, eelkõige ühenduse õigusaktide ja liikmesriikide vahel kehtivate konventsioonide tõhus ja konkreetne kohaldamine kohtunike ja muude õigusala töötajate poolt. Ettepaneku eesmärk on ka suurendada võrgu rolli kodanikele tõhusa juurdepääsu tagamisel õiguskaitsele piiriüleste vaidluste korral.

Nimetatud eesmärgid tulenevad Euroopa Ülemkogu 4. ja 5. novembri 2004. aasta kohtumisel vastu võetud Haagi programmist „Vabaduse, turvalisuse ja õiguse tugevdamine Euroopa Liidus"[5] (edaspidi „Haagi programm"), milles nenditakse, et kodanike õiguskaitsele juurdepääsu hõlbustamiseks ja tsiviilasju käsitleva õigusalase koostöö edendamiseks tulevikus tuleb teha täiendavaid jõupingutusi. Ettepanek vaadata läbi võrgu loonud otsus on kirjas nõukogu ja komisjoni tegevuskavas, millega viiakse ellu 2. juuni 2005. aasta Haagi programmi[6].

Rõhutada tuleb, et pärast võrgu loonud otsuse jõustumist on vastu võetud mitu tsiviilõigust käsitlevat ühenduse õigusakti, mida kohaldatakse juba praegu või hakatakse kohaldama lähitulevikus[7]. Kõikide nende õiguslike vahendite konkreetset ja tõhusat rakendamist saab toetada võrgu rolli tugevdamise kaudu, et olla valmis teabetaotluste arvu suurenemiseks ja sellest tulenevaks koostöönõudluse kasvuks.

Lisaks peab võrk selleks, et rakendada tõhusalt kohaldatavat õigust käsitlevaid ühenduse ja rahvusvahelisi õigusakte, arendama järk-järgult edasi oma kohtutele ja muudele ametiasutustele suunatud tugitegevust, mis on seotud muu riigi õiguse kohaldamisega.

Seega on käesoleva ettepaneku eesmärk anda võrgule uuendatud õiguslik raamistik, rohkem vahendeid ja see paremini korraldada, et võrk saaks täita tulevikus oma keskset rolli kõikide tsiviilõiguse osaliste vahelises koostöös õigusel rajaneval Euroopa alal.

---

4 Dok. 7152/07 JUSTCIV 48.

5 ELT C 53, 3.3.2005, lk 1.

6 ELT C 198, 12.8.2005, lk 1.

7 Õigusabi direktiivi kohaldatakse alates 30. novembrist 2004, 1. märtsist 2005 kohaldatakse Brüsseli II a määrust, 1. jaanuarist 2006 kuriteoohvritele hüvitise maksmist käsitlevat direktiivi ja 21. oktoobrist 2005 Euroopa täitekorralduse määrust. 12. detsembril 2008 hakatakse kohaldama määrust, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus, 1. jaanuaril 2009 määrust, millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus, 11. jaanuaril 2009 määrust lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma II määrus") ja 13. novembril 2008 määrust, millega vaadatakse läbi dokumentide edastamist käsitlev määrus. 21. mail 2008 võeti vastu direktiiv vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusasjades ning määrus lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma I määrus) on vastuvõtmisel.

2. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

2.1 Õiguslik alus

Käesoleva ettepaneku õiguslik alus on asutamislepingu artikli 61 punkt c, millega antakse ühendusele õigus võtta artiklis 65 osutatud tsiviilasju käsitlevaid õigusalase koostöö meetmeid, mis võetakse kooskõlas artikli 67 lõike 5 teise taandega asutamislepingu artiklis 251 sätestatud kaasotsustamismenetluse kohaselt.

Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolli artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole talle siduv ega kuulu tema suhtes kohaldamisele. [Käesolevat otsust ei kohaldata ka Ühendkuningriigi ega Iirimaa suhtes, välja arvatud juhul, kui nad on Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokolli artikli 3 kohaselt teatanud sellekohasest soovist.]

2.2 Subsidiaarsuse põhimõte

Liikmesriigid ei suuda täielikult kooskõlastatult saavutada kavandatava otsuse eesmärke, milleks on parandada õigusalast koostööd liikmesriikide vahel ja tagada piiriüleste vaidlustega seotud isikute juurdepääs õiguskaitsele. Seepärast on kavandatava otsuse ulatuse või mõju tõttu võimalik neid paremini saavutada ühenduse tasandil ja ühendus võib võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Otsuse vormis siduva ühenduse õigusakti valikut põhjendab vajadus, et kõik liikmesriigid kohaldaksid selle sätteid ühetaoliselt, et saavutada püstitatud eesmärgid.

2.3 Proportsionaalsuse põhimõte

Kavandatud otsuse põhieesmärk on tugevdada kooskõlastatult ja ühtselt liikmesriikide vahelist õigusalast koostööd peamiselt juba olemasolevate võrgu struktuuride kaudu. See ei kahjusta artikli 2 lõike 1 punktides b−d osutatud koostöömehhanisme, mida liikmesriigid juba rakendavad, ja põhineb võrgu koostöö parandamisel selle eri osade vahel. Juriidiliste kutsealade esindajad saavad võrgus osaleda pärast seda, kui liikmesriik on nad sinna sel eesmärgil määranud. Nende osalemine aitab suurendada võrgus kasutada olevaid tegutsemisvahendeid.

Asutamislepingu artiklis 5 sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärgi saavutamiseks.

3. MÕJU EELARVELE JA FINANTSMÕJU

Ettepanek toetub suures osas tihedale koostööle liikmesriikide ja komisjoni vahel ning rahalistele vahenditele, mis eraldatakse õigusalase koostöö parandamiseks 25. septembri 2007. aasta otsusega 1149/2007/EÜ, millega luuakse ajavahemikuks 2007–2013 üldprogrammi „Põhiõigused ja õigusasjad” raames eriprogramm „Tsiviilõigus”. Üks programmi „Tsiviilõigus” erieesmärke on hõlbustada võrgu toimimist. Võrgu haldamisest ja toimimisest tulenevat finantsmõju on arvestatud programmi „Tsiviilõigus” mitmeaastases finantsraamistikus, mille suuruseks on kinnitatud 109,3 miljonit eurot. Programmi „Tsiviilõigus” 2007. aasta tööprogrammis on võrgu haldamiseks ja toimimiseks nähtud ette 3,25 miljonit eurot. Lõpetamisjärgus olevas 2008. aasta tööprogrammis on võrgu haldamiseks ja toimimiseks nähtud ette 3,15 miljonit eurot. Kuna tegemist on meetmetoetustega, eelistatakse tööprogrammis projekte, mis keskenduvad nii sellele, et suurendada kohtunike ja

muude õigusala töötajate teadlikkust võrgust, kui ka sellele, et parandada võrgu riiklike kontaktpunktide sujuvat toimimist ning koostööd nii nende kui ka juriidiliste kutsealade esindajate vahel. Meetmetoetuste 2007. aasta soovituslik eelarve on 3,5 miljonit eurot. Sellest summast võib eraldada miljon eurot riiklike projektide kaasrahastamiseks, mille eesmärk on parandada õigusalase koostöö võrgustiku toimimist.

4. ETTEPANEKU ÜKSIKASJALIK SELGITUS

4.1 Juriidiliste kutsealade esindajate osalemine võrgu töös

- Artikli 2 lõike 1 punkt e

Selle sätte eesmärk on avada võrk juriidiliste kutsealade esindajatele, kes on otse seotud tsiviilasjades tehtava õigusalase koostööga.

Enne juriidiliste kutsealade esindajate võimalikku kaasamist võrgu töösse peeti komisjoni algatusel põhjalikult nõu nii võrgu liikmete kui ka asjaomaste kutsealadega. Võttes arvesse nõupidamiste tulemusi, soovitas komisjon oma 2006. aasta mai aruandes avada võrk järk-järgult muudele õigusemõistmises osalevatele õigusala töötajatele. Osapooled osalevad vahetult liikmesriikide kohtutes tsiviilasjade menetlemisel ja seepärast on erinevatel juriidilistel kutsealadel oluline roll tsiviilasjades tehtavas õigusalases koostöös. Nende osalemine võib luua lisaväärtust Euroopa Liidu õigustavadele ja aidata võrgul saavutada talle seatud eesmärgid.

Teatavad liikmesriigid on juba nimetanud võrgu liikmeteks kohtutäiturite kojad või notarite nõukogud[8].

Käesoleva ettepaneku tähenduses tuleb käsitada asjaomaste juriidiliste kutsealadena ainult selliseid kutsealasid, kes kohaldavad vahetult tsiviilõigust käsitlevaid ühenduse ja rahvusvahelisi õigusakte kohtumenetluste või muude menetluse raames, nagu näiteks advokaadid, apellatsioonikohtu advokaadid, nõuandeadvokaadid või vandeadvokaadid, notarid või kohtutäiturid.

Arvestades, et õigusala töötajate ja nende klientide vaheline suhe on nende kahe poole omavaheline asi ja et see suhe ei tohi mõjutada võrgu toimimist ega olla mõjutatud õigusala töötajate osalemisest võrgus, ei ole ettepanekus nähtud ette õigusala töötajate individuaalset ega otsejuurdepääsu võrgule. Võrguga liituvad vaid liikmesriikides erinevaid juriidilisi kutsealasid esindavad kutseühingud kui otsuse artikli 2 kohased liikmed. Nõupidamiste käigus saavutati laiapõhjaline konsensus avada võrk kõnealuseid kutsealasid esindavatele organisatsioonidele.

- Artikli 2 lõikes 3 täpsustatakse, et juhul kui liikmesriigis esindab riigi tasandil ühte juriidilist kutseala mitu kutseühingut, on liikmesriigi ülesanne korraldada asjad nii, et asjaomane kutseala oleks võrgus asjakohaselt esindatud.

---

[8] Belgia on nimetanud määruse nr 1348/2000 kohaldamiseks kohtutäiturite koja ning Prantsusmaa 1980. aasta rahvusvahelise õiguskaitse kättesaadavuse Haagi konventsiooni ja teabevahetust kodakondsuse saamise küsimustes käsitleva rahvusvahelise perekonnaseisukomisjoni konventsiooni kohaldamiseks Notarite ülemkoja.

- Kontaktpunktide ülesandeid käsitlevat artikli 5 lõike 1 teist lõiku muudeti sätestamaks, et kontaktpunktid on ka artikli 2 lõike 1 punktis e osutatud asutuste (juriidilisi kutsealasid esindavad ühingud), nagu ka muude asutuste käsutuses vastavalt tingimustele, mis iga liikmesriik kehtestab.

4.2 Kontaktpunktidega seotud õigusliku raamistiku konsolideerimine

Võrgu hindamisel analüüsiti ka suhteid kontaktpunktide ja artiklis 6 osutatud keskasutuste vahel. See küsimus hõlmab mitmeid olulisi aspekte, mis aitaksid parandada võrgu toimimist.

- Otsuse artikli 2 lõige 2 tehti ümber sätestamaks, et kui liikmesriik nimetab mitu kontaktpunkti, määrab ta nende hulgast põhikontaktpunkti. Põhikontaktpunkt täidab vaid võrguga seotud ülesandeid, kuid mitte muid, eelkõige mitte ülesandeid, mida täidavad võrgus lõike 1 punktides b, c, d ja uues punktis e nimetatud asutused.

Ettepanekus on nähtud ette, et kohtunik võib põhikontaktpunkti abistada, kui viimane ei ole ise kohtunik, nagu mitmetes liikmesriikides. Liikmesriigid võivad kontaktpunkti ülesannete täitmiseks nimetada ka mis tahes muu isiku kui kohtunik. Ettepaneku eesmärk on hõlbustada teabe liikumist kohtutesse, vähendada kohtunike seas veel valitsevat vastasseisu võrgule ja suurendada kontaktpunktide legitiimsust kohtute silmis.

4.3 Võrgu ülesanne muu liikmesriigi õiguse kohaldamisel

Võrgu ülesandeid on täiendatud, et tal oleks tulevikus võtmeroll kohtute teavitamisel muu riigi õiguse sisust. Artikli 3 lõike 2 punkti b on muudetud sätestamaks, et kui tuleb kohaldada mõne muu liikmesriigi õigust, võivad kohtu- või õigusasutused, kelle poole on pöördutud, kasutada võrgu abi, et saada teavet asjaomase õiguse sisu kohta.

Artikli 5 lõike 2 punkti a on lisatud lõik, milles sätestatakse, et kontaktpunktid peavad tulevikus edastama oma liikmesriigi kohtutele teabe, et hõlbustada muu liikmesriigi õiguse kohaldamist. Selleks toetub kontaktpunkt kõikidele oma liikmesriigis olevatele võrgu osadele. Selleks et säilitada taotluse esitanud asutuse sõltumatus, ei ole vastuses sisalduv teave siduv ei vastuse andmisel osalenud asutustele ega kohtule, kes taotluse esitas.

4.4 Suhted kontaktpunktide ja keskasutuste vahel

Selleks et otsuse artikli 6 lõiget 2 kohaldataks võimalikult tõhusalt, on uues lõigus kehtestatud koosolekute miinimumarv, mida võrgu kontaktpunktid ja keskasutused igas liikmesriigis peavad. On oluline, et need kaks võrgu liikmekategooriat vahetaksid liikmesriigis omavahel seisukohti ja suhtleksid korrapäraselt.

4.5 Kontaktpunktide tegevuse tõhustamine

Kontaktpunktide ülesandeid käsitlevale artikli 5 lõikele 2 lisatakse punkt f, et sätestada neile kohustus esitada kaks korda aastas oma tegevust käsitlev aruanne.

- Artikkel 8 hõlmas algselt ainult kontaktpunktide poolt kasutatud sidevahendeid, kuid nüüd on seda võrgusiseste õigusalaste koostöö taotluste kiiremaks menetlemiseks muudetud. Teatatavate kontaktpunktide edastatud teabe[9] kohaselt võttis taotluse menetlemine 2007.

[9] Andmed on esitanud vaid 6 võrgustiku kontaktpunkti.

aastal aega keskmiselt seitse tööpäeva. Kuid kontaktpunktide vahel on suuri erinevusi ja teatavate taotluste menetlemisel on teatatud küllaltki pikkadest tähtaegadest. Kuid võrk õigustab end võrreldes varem olemas olnud struktuuridega, nagu eelkõige keskasutused ja lahenduste leidmine diplomaatilisel teel, lisaväärtuse näol, mis ta on suuteline looma, menetledes taotlusi kiirelt ja sujuvalt.

Komisjon peab kontaktpunktide vahel vahetatud õigusalase koostöö alase teabevahetuse kohta kontaktpunktide edastatud teabe alusel elektroonilist turvaregistrit. Nii on komisjonil võimalik esitada võrgule korrapäraselt statistikat õigusalase koostöö taotluste kohta. Sellisel viisil paraneb taotluste registreerimine registrisse, taotluste kohta ja võrgu poolt nendega seoses menetletud teemade kohta usaldusväärsete ja täielike andmete kogumine ning probleemide täpse laadi ja kasutatud vahendite kindlaksmääramine.

Artiklit 9 on muudetud, et liikmesriigid saaksid kontaktpunktide koosolekutele saata nelja esindaja asemel kuus esindajat. Seega saavad nad oma delegatsioonidesse kaasata artikli 10 lõike 1 punktidega b ja c ettenähtud temaatilistel koosolekutel osalemiseks rohkem kohtunikke ja eksperte.

4.6 Kodanike õiguskaitsele juurdepääsu tõhustamine

Artikli 3 lõike 1 punktiga b lisatakse võrgu ülesannete ja tegevuse hulka kodanike tõhus juurdepääs õiguskaitsele. Kui põhjenduses 9 on seatud otsuse eesmärgiks „*tõhustada piiriüleste kohtuprotsessidega seotud isikute õiguskaitset*", siis põhjenduse 14 ja artikli 3 kohaselt piirdub see üldsusele suunatud teabesüsteemi loomisega Euroopa tasandil.

Haagi programmis on rõhutatud vajadust parandada kodanike juurdepääsu õiguskaitsele ja alates 2002. aastast on võetud ühenduse tasandil vastu mitmeid sellesisulisi õigusakte[10]. Käesolev ettepanek võimaldab võrgul viia neid uusi õigusakte ellu tõhusamalt.

Artikli 5 lõikesse 2 on lisatud punkt c) a, milles täpsustatakse, et kontaktpunktid teavitavad üldsust asjakohastest ühenduse ja rahvusvahelistest õigusaktidest ning liikmesriikide õigusest, pöörates tähelepanu juurdepääsule õiguskaitsele tsiviilasjades. See kuulub nüüdsest otse liikmesriikides tegutsevate kontaktpunktide ülesannete hulka, s.t seda täidetakse kodanikule kõige lähedamal tasemel.

Otsuse III jaotise pealkirja on muudetud, et väljendada võrgu uut prioriteeti üldsuse teavitamisel.

On tulnud ilmsiks, et otsuse artiklis 19 sätestatud kodanike otsejuurdepääs kontaktpunktidele ei ole alati olnud võimalik, eelkõige piiratud vahendite tõttu. Seepärast teeb komisjon ettepaneku lisada artikkel 13a, et kontaktpunktid peaksid liikmesriikides esialgu muutuma üldsusele kättesaadavaks järk-järgult ja kõige asjakohasemaid tehnilisi vahendeid kasutades. Käesolev ettepanek võimaldab sellegipoolest võrgul neid uusi üldsust käsitlevaid õigusakte tõhusalt rakendada.

---

[10] Tegemist on peamiselt õigusabi direktiiviga ja kuriteoohvritele hüvitise maksmist käsitleva direktiiviga, Euroopa maksekäsumenetlust käsitleva määrusega ning väiksemate kohtuvaidluste menetlust käsitleva määrusega, milles osutatakse selgesõnaliselt võrgustiku rollile nõuetekohase kohaldamise tagamisel (artikkel 28 ja artikkel 24).

Muudetud on artikli 17 lõike 4 punkti b, mis käsitleb komisjoni rolli üldsusele suunatud võrgu teabesüsteemis. Komisjon tagab, et ühenduse õiguse ja menetluste olulised aspektid, kaasa arvatud nii ühenduse kohtupraktika, mis on teabesüsteemi lisatud artikli 14 kohaselt, kui ka süsteemi üldleheküljed, tõlgitakse ühenduse institutsioonide ametlikesse keeltesse. Kulutasuvuse kaalutlustel tõlgib komisjon samadesse keeltesse kättesaadavate vahendite piires ka artiklis 15 osutatud teabelehed. Alates 2003. aastast saadud kogemused on näidanud, et tõlketurul ei ole piisavalt vahendeid, et tõlkida nimetatud teabelehed kõikidesse keeltesse mõistliku aja jooksul. Seda küsimust tuleb käsitleda e-õiguskeskkonna algatuse arendamise raames. Algatuses on ette nähtud meetmed üldsusele suunatud teabe tõlkimise hõlbustamiseks.

4.7 Suhted muude võrgustike ja teatavate rahvusvaheliste organisatsioonidega

Lisatud on artikkel 12a, et arendada suhteid ning koostööd võrgu ja muude Euroopa võrgustike vahel, hõlbustades koostööd kohtusüsteemide vahel või juurdepääsu õiguskaitsele.

Eespool nimetatud aruandes leidis komisjon, et on vaja arendada õigusalase koostöö võrgustiku ja Euroopa Tarbijakaitsekeskuste võrgustiku (ECC-Net) vahelist koostoimet, et näiteks tarbijal, kelle vaidlust ei suudetud lahendada tarbijakaitsekeskuste võrgustiku raames, oleks võimalik saada õigusalase koostöö võrgust konkreetset abi õiguskaitsele juurdepääsu küsimustes . Käesolev ettepanek on seda vajalikum, et 1. jaanuarist 2009 jõustub määrus nr 861/2007, millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus.

Kõnealuse artikli lõikega 3 on ette nähtud, et võrgul peab olema võimalik vahetada teavet nii muude õigusalaste koostöö võrgustikega, mille on loonud kolmandad riigid, kui ka rahvusvaheliste organisatsioonidega, kes arendavad õigusalast koostööd. Näiteks võib tuua Ladina-Ameerika rahvusvahelise õigusalase koostöö võrgustiku (IberRed)[11], milles osalevad Hispaania ja Portugal, kuid võidakse kaaluda ka koostööd muude piirkondlike õigusalaste võrgustikega. Selles artiklis osutatud rahvusvaheliste organisatsioonide seas on ka Haagi rahvusvaheline eraõiguse konverents, millega ühendus ühines 2007. aasta aprillis.

4.8 Ühendkuningriigi, Iirimaa ja Taani seisukoht

Ühendkuningriik ja Iirimaa ei osale asutamislepingu IV jaotisega hõlmatud küsimustega seotud koostöös, välja arvatud juhul, kui nad on Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokolli artikli 3 kohaselt teatanud sellekohasest soovist.

Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolli artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole talle siduv ega kuulu tema suhtes kohaldamisele. Siiski on lisatud artikkel 11a sätestamaks, et kuigi Taani ei osale otsuse kohaldamisel, võib ta vaatlejana osaleda võrgu koosolekutel. 1. juulil 2007 jõustus ühenduse ja Taani vaheline leping, millega laiendatakse sellele liikmesriigile kahte ühenduse tsiviilõigust käsitlevat määrust[12], mis muudab Taani tiheda kaasamise võrgu töösse veelgi olulisemaks.

---

[11] IberRed võrgustik loodi 2004. aasta oktoobris. See koosneb 23 Ladina-Ameerika riigi kontaktpunktist, kelle ülesanne on parandada tsiviil- ja kriminaalasjades antavat õiguslikku abi ja tugevdada nimetatud riikide vahel koostöösidemeid.

[12] Euroopa Ühenduse ja Taani Kuningriigi vaheline leping, millega laiendatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 44/2001 (kohtualluvus ning kohtuotsuste tunnustamine ja täitmine tsiviil- ja kaubandusasjades)

4.9 Võrk ja rahvusvaheline koostöö

Artikli 11a lõige 2 lubab 2002. aastal kehtestatud tava[13] kohaselt kutsuda ühinevaid riike võrgu koosolekutele vaatlejaina niipea, kui nad on kirjutanud alla ühinemisaktile. Nii on nendel riikidel võimalik valmistada ette oma täieõiguslik integratsioon võrku. Ettepanekuga laiendatakse seda võimalust kandidaatriikidele.

4.10 Hindamine

Uue artikliga 19 on ette nähtud, et komisjon esitab iga kolme aasta tagant Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Majandus- ja Sotsiaalkomiteele võrgu tegevust käsitleva aruande.

---

sätteid Taanile, ning Euroopa Ühenduse ja Taani Kuningriigi vaheline leping, millega laiendatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1348/2000 (tsiviil- ja kaubandusasjade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide Euroopa Liidu liikmesriikides kätteandmine) sätteid Taanile (ELT L 120, 5.5.2006, lk 22 ja 23).

13 Ühineva riigina käsitatakse riiki, kes on läbirääkimised lõpetanud ja ühinemisaktile alla kirjutanud (nt 2006. aastal Rumeenia ja Bulgaaria). Kandidaatriigina käsitatakse riiki, kellega on alustatud läbirääkimisi, mis on veel käimas (Türgi, Horvaatia, endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik). 10 riiki, kes ühinesid liiduga 1. mail 2004, olid kutsutud võrgu koosolekutele vaatlejaina alates 2002. aasta detsembrist. Bulgaaria ja Rumeenia on võrgu koosolekutel vaatlejaina osalenud alates 2005. aasta aprillist.

2008/0122 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS,

millega muudetakse nõukogu otsust 2001/470/EÜ, millega luuakse tsiviil- ja kaubandusasju käsitlev Euroopa kohtute võrk

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 61 punkti c ja artikli 67 lõike 5 teist taanet,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut[14],

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust[15],

toimides vastavalt asutamislepingu artiklis 251 sätestatud menetlusele

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu otsusega 2001/470/EÜ[16] loodi liikmesriikide vaheline tsiviil- ja kaubandusasju käsitlev Euroopa kohtute võrk [Termin on muutunud. Uus termin on *Euroopa õigusalase koostöö võrgustik*], sest oli vaja parandada, lihtsustada ja kiirendada tsiviil- ja kaubandusasjades liikmesriikide vahel tehtavat õigusalast koostööd ning tõhustada piiriüleste vaidlustega seotud isikute juurdepääsu õiguskaitsele. Kõnealust otsust kohaldatakse 1. detsembrist 2002.

(2) Euroopa Ülemkogu 4. ja 5. novembri 2004. aasta kohtumisel võeti vastu Haagi programm: vabaduse, turvalisuse ja õiguse tugevdamine Euroopa Liidus[17]. Selles kutsutakse üles pingutama tulevikus rohkem selle nimel, et hõlbustada kodanike juurdepääsu õiguskaitsele ja tsiviilasjades tehtavat õigusalast koostööd. Programmis rõhutatakse eelkõige vajadust tõhusalt rakendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu vastu võetud tsiviilasju käsitlevaid õigusakte ning edendada juriidiliste kutsealade vahelist koostööd, et tuvastada parimad tavad.

(3) Otsuse 2001/470/EÜ artikli 19 kohaselt esitas komisjon 16. mail 2006 aruande võrgustiku toimimise kohta[18]. Aruandes jõuti järeldusele, et võrgustik on 2001. aastal

---

14 ELT C […], […], lk […].
15 ELT C […], […], lk […].
16 EÜT L 174, 27.6.2001, lk 25.
17 ELT C 53, 3.3.2005, lk 1.
18 Komisjoni aruanne nõukogule, Euroopa Parlamendile ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele otsuse nr 2001/470/EÜ kohaldamise kohta, millega luuakse tsiviil- ja kaubandusasju käsitlev Euroopa õigusalase koostöö võrgustik, KOM(2006) 203 (lõplik).

seatud eesmärgid üldjoontes täitnud, kuid kõiki võrgustikus peituvaid võimalusi ole veel kaugeltki ära kasutatud.

(4) Selleks et täita Haagi programmis püstitatud eesmärgid tugevdada õigusalast koostööd ja parandada kodanike juurdepääsu õiguskaitsele ning et võrk oleks valmis ülesanneteks, mille lisandumist prognoositakse tulevikus, peab võrgul olema kasutada uuendatud õiguslik raamistik, mis annab talle rohkem tegutsemisvahendeid.

(5) Kõigepealt tuleb jõuda selleni, et võrgu töö oleks liikmesriikides riikliku kontaktpunkti ümber paremini struktureeritud, ning seejärel tugevdada tema rolli nii võrgusiseselt kui ka suhetes kohtunike, õigusala töötajate ja kodanikuühiskonnaga.

(6) Selle eesmärgi saavutamiseks on vaja, et igas liikmesriigis oleks üks põhikontaktpunkt, kes ongi pühendunud ainult võrgu tegevusega seotud küsimustele ja täidab täies ulatuses otsusega 2001/470/EÜ ette nähtud ülesandeid.

(7) Kui ühenduse õigusakti või rahvusvahelise konventsiooni kohaselt tuleb kohaldada muu liikmesriigi õigust, on kontaktpunktidel tulevikus oluline roll anda liikmesriikide õigusasutustele ja muudele asutustele teavet selle muu riigi õiguse sisu kohta.

(8) Aeg, mis kontaktpunktidel kulub koostöötaotluste läbivaatamiseks, peab olema kooskõlas otsuses püstitatud üldeesmärkidega.

(9) Selleks et täita otsuses 2001/470/EÜ püstitatud eesmärgid parandada õigusalast koostööd Euroopa Liidus ja kodanike juurdepääsu õiguskaitsele, peavad juriidiliste kutsealade esindajad, kes osalevad otse tsiviilõigust käsitlevate ühenduse või rahvusvaheliste õigusaktide kohaldamisel, saama võrgu liikmeks oma riiklike organisatsioonide kaudu.

(10) Selleks et arendada edasi võrgu rolli seoses õiguskaitsele juurdepääsu küsimustega, peaksid liikmesriikide kontaktpunktid muutuma üldsusele kättesaadavaks järk-järgult ja modernsete sidevahendite kaudu.

(11) Selleks et suurendada ELi kohtunike vastastikust usaldust ja erinevate Euroopa võrgustike vahelist sünergiat, peab võrgul olema võimalik pidevalt suhelda teiste samasid eesmärke taotlevate Euroopa võrgustikega, eelkõige õigusasutuste ja kohtunike võrgustikega.

(12) Selleks et aidata kaasa rahvusvahelise õigusalase koostöö edendamisele, peab võrgul olema võimalus arendada suhteid teiste õigusalaste koostöö võrgustikega maailmas ja rahvusvahelist õigusalast koostööd edendavate rahvusvaheliste organisatsioonidega.

(13) Selleks et käesoleva otsuse eesmärkide saavutamisel tehtud edusammudest oleks korrapärane ülevaade, peaks komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruanded võrgu tegevuse kohta.

(14) Seepärast tuleks otsust 2001/470/EÜ vastavalt muuta.

(15) Kuna liikmesriigid ei suuda vajalikul määral saavutada käesoleva otsuse eesmärke, milleks on parandada õigusalast koostööd liikmesriikide vahel ja tagada piiriüleste vaidlustega seotud isikute juurdepääs õiguskaitsele, kuid neid eesmärke on võimalik paremini saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas

asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev otsus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(16) [Ühendkuningriik ja Iirimaa on Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokolli artikli 3 kohaselt teatanud soovist osaleda käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning kohaldamisel.]

(17) Taani on Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolli artiklite 1 ja 2 kohaselt teatanud, et ei osale käesoleva otsuse vastuvõtmisel, ning seetõttu ei ole see tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsust 2001/470/EÜ muudetakse järgmiselt:

1) Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

a) Lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

i) punktis c asendatakse tekst „tsiviil- ja kaubandusasjades tehtava koostööga” tekstiga „tsiviil- ja kaubandusasjades tehtava õigusalase koostööga”;

ii) lisatakse punkt e:

„e) kutseorganisatsioonid, kes esindavad liikmesriikides riigi tasandil advokaate, notareid, kohtutäitureid või muid õigusala töötajaid, kes kohaldavad otse ühenduse ja rahvusvahelisi õigusakte, mis käsitlevad tsiviil- ja kaubandusasjades tehtavat õigusalast koostööd.”

b) Lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) teine lõik asendatakse järgmise tekstiga:

„Kui liikmesriik määrab mitu kontaktpunkti, määrab ta nende seast ühe põhikontaktpunkti ja tagab, et nende vahel kohaldatakse asjakohaseid kooskõlastamismehhanisme. Isik, kes on määratud liikmesriigi ainsaks kontaktpunktiks või põhikontaktpunktiks, täidab ainult käesoleva otsusega kontaktpunktile antud ülesandeid, kuid mitte muid, eelkõige mitte otsuse lõike 1 punktides b, c, d ja e nimetatud ülesandeid.”

ii) lisatakse järgmine lõik:

„Kui lõike 2 kohaselt määratud kontaktpunkt ei ole kohtunik, määrab asjaomane liikmesriik ka kohtuniku, kes abistab kontaktpunkti kohalike õigusasutustega peetava teabevahetuse korraldamisel. Nimetatud kohtunik on võrgu täieõiguslik liige.”

c) Lõige 3 asendatakse järgmise tekstiga:

„3. Liikmesriigid määravad kindlaks lõike 1 punktides b, c ja e nimetatud asutused. Lõike 1 punkti e kohaldamisel tagab liikmesriik juhul, kui liikmesriigis on mitu kutseorganisatsiooni, kes esindavad riigi tasandil ühte juriidilist kutseala, et asjaomane kutseala oleks võrgus asjakohaselt esindatud.”

d) Lõikes 5 asendatakse sõnad „lõikes 1” sõnadega „lõigetes 1 ja 2”.

2) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

a) Lõike 1 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) hõlbustada üldsuse juurdepääsu õiguskaitsele, andes selleks eelkõige teavet selliste ühenduse ja rahvusvaheliste õigusaktide toimimise kohta, mis käsitlevad tsiviil- ja kaubandusasjades tehtavat õigusalast koostööd.”

b) Lõike 2 punkti b lisatakse järgmine tekst:

„, eelkõige juhtudel, kui tuleb kohaldada mõne muu liikmesriigi õigust, võivad kohtu- või õigusasutused, kelle poole on pöördutud, kasutada võrgu abi, et saada teavet asjaomase õiguse sisu kohta;"

3) Artiklit 5 muudetakse järgmiselt:

a) Lõike 1 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Samal eesmärgil on kontaktpunktid ka oma liikmesriigi õigusasutuste ja artikli 2 lõike 1 punktis e osutatud asutuste käsutuses vastavalt tingimustele, mis iga liikmesriik kehtestab."

b) Lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) punkt a asendatakse järgmisega:

„a) edastavad kooskõlas artikliga 3 teistele kontaktpunktidele, artikli 2 lõike 1 punktides b, c, d ja e nimetatud asutustele ning oma liikmesriigi õigusasutustele kogu teabe, mis on vajalik liikmesriikide vaheliseks sujuvaks õigusalaseks koostööks, et nad saaksid esitada nõuetekohase õigusalase koostöö taotluse ja luua võimalikult asjakohased otsekontaktid, ja edastavad eelkõige kogu teabe, et hõlbustada ühenduse või rahvusvahelise õigusakti alusel vaidluse või olukorra suhtes kohaldatava muu liikmesriigi õiguse kohaldamist. Selle ülesande täitmiseks võivad asjaomase taotluse saanud kontaktpunktid toetuda oma liikmesriigi muudele isikutele või asutustele, kes on nimetatud artiklis 2. Vastuses sisalduv teave ei ole siduv ei kontaktpunktile, nimetatud isikutele või asutustele ega taotluse esitanud asutusele."

ii) lisatakse punkt c) a:

„c) a Teavitavad üldsust Euroopa Liidus tsiviil- ja kaubandusküsimustes tehtavast õigusalasest koostööst, asjakohastest ühenduse ja rahvusvahelistest õigusaktidest ning liikmesriikide õigusest, eelkõige seoses juurdepääsuga õiguskaitsele;"

iii) lisatakse punkt f:

„f) koostavad kaks korda aastas tegevusaruande ja esitavad selle võrgu liikmete koosolekul."

4) Artikli 6 lõikele 2 lisatakse järgmine lõik:

„Selleks kohtuvad iga liikmesriigi võrgu kontaktpunkt või -punktid ja pädevad asutused vähemalt üks kord aastas vastavalt tingimustele, mis iga liikmesriik kehtestab."

5) Artikkel 8 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 8

Õigusalast koostööd käsitlevate taotluste kiirendatud menetlus

1. Kontaktpunktid vastavad kõikidele neile esitatud taotlustele viivitamata ja kõige hiljem kümne päeva jooksul pärast taotluse kättesaamist. Kui kontaktpunktil ei ole võimalik

taotlusele vastata kümne päeva jooksul pärast taotluse kättesaamist, teavitab ta sellest lühidalt taotlejat, täpsustades vastuse andmiseks vajaliku aja.

2. Selleks et vastata lõikes 1 osutatud taotlustele võimalikult tõhusalt ja kiiresti, kasutavad kontaktpunktid kõige asjakohasemat tehnoloogiat, mis liikmesriigid on nende käsutusse andnud.

3. Komisjon peab õigusalast koostööd käsitlevate taotluste ja artikli 5 lõike 2 punktides a, b, c, c) a ja artiklis 13a osutatud vastuste kohta elektroonilist turvaregistrit, millele juurdepääs on piiratud.

4. Komisjon edastab kontaktpunktidele statistikat õigusalase koostöö taotluste ja lõikes 3 osutatud vastuste kohta vähemalt 1 kord kuue kuu jooksul."

6) Artikli 9 lõikes 2 asendatakse sõna „neli" sõnaga „kuus".

7) Lisatakse artikkel 11a:

„Artikkel 11a

Vaatlejate osalemine võrgu koosolekutel

1. Ilma et see piiraks artikli 1 lõike 2 kohaldamist, võib Taani saata oma esindaja artiklites 9 ja 11 nimetatud koosolekutele.

2. Ühinevaid riike ja kandidaatriike võib kutsuda nimetatud koosolekutele vaatlejatena. Samuti võivad võrgu koosolekutel vaatlejatena osaleda kolmandad riigid, kes on osalised konventsioonis, mis kirjutati alla Luganos 30. oktoobril 2007 ja mis käsitleb kohtualluvust ning tsiviil- ja kaubandusasjades tehtud kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist.

3. Igat vaatlejariiki võib nendel koosolekutel esindada üks või mitu isikut, kuid kokku ei või nende arv olla suurem kui kolm esindajat riigi kohta."

8) Lisatakse artikkel 12a:

„Artikkel 12a

Suhted muude võrgustike ja rahvusvaheliste organisatsioonidega

1. Võrk suhtleb tihedalt muude samasid eesmärke taotlevate Euroopa võrgustikega, eriti kriminaalasju käsitleva Euroopa õigusalase võrgustiku ja kohtunike koolitust käsitleva võrgustikuga.

2. Võrk suhtleb Euroopa Tarbijakaitsekeskuste võrgustikuga (ECC-Net). Tsiviil- ja kaubandusasju käsitleva kohtute võrgu kontaktpunktid on eelkõige ECC-Net võrgustiku kontaktisikute käsutuses, et anda teavet, mis on vajalik tarbijate õiguskaitsele juurdepääsu hõlbustamiseks.

3. Selleks et täita artiklis 3 osutatud ülesandeid, mis on seotud tsiviil- ja kaubandusasjades tehtavat õigusalast koostööd käsitlevate rahvusvaheliste õigusaktidega, hoiab võrk suhteid ja vahetab kogemusi muude kolmandate riikide vahel loodud õigusalast

koostöö edendavate võrgustikega ja rahvusvaheliste õigusalast rahvusvahelist koostööd edendavate organisatsioonidega.

4. Komisjoni ülesanne on rakendada käesolevat artiklit tihedas koostöös nõukogu eesistujariigi ja liikmesriikidega. ”

9) III jaotise pealkiri asendatakse järgmisega:

„III jaotis

Võrgu kaudu kättesaadav teave ja üldsuse teavitamine”

10) Artikli 13 lõikele 1 lisatakse punkt c:

„c) artiklis 8 osutatud teave.”

11) Lisatakse artikkel 13a:

„Artikkel 13a

Üldsuse teavitamine kontaktpunktide poolt

Kontaktpunktid tehakse üldsusele kättesaadavaks järk-järgult, kasutades selleks kõige asjakohasemaid tehnoloogilisi vahendeid, et anda üldsusele teavet tsiviil- ja kaubandusasjades tehtavat õigusalast koostööd käsitlevate ühenduse ja rahvusvaheliste õigusaktide sisu ja nende kohaldamise kohta ning vajaduse korral suunata üldsust nende, eelkõige artiklis 6 osutatud asutuste poole, kes tegelevad nimetatud õigusaktide konkreetse kohaldamisega.”

12) Artikli 17 lõike 4 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) tagab olemasolevate vahendite piires, et ühenduse õiguse ja menetluste olulised aspektid, kaasa arvatud ühenduse kohtupraktika, ning teabesüsteemi üldleheküljed ja artiklis 15 osutatud teabelehed tõlgitakse ühenduse institutsioonide ametlikesse keeltesse, ning teeb need kättesaadavaks võrgu veebisaidil.”

13) Artikkel 19 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 19

Hindamine

Komisjon esitab hiljemalt […] [*kolm aastat pärast käesoleva otsuse jõustumist*] ning seejärel iga kolme aasta tagant Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Majandus- ja Sotsiaalkomiteele võrgu tegevust käsitleva aruande. Aruandele lisatakse vajaduse korral käesoleva otsuse kohandamisettepanekud.”

14) Artikkel 20 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 20

Teabe edastamine

Liikmesriigid edastavad komisjonile hiljemalt […] [*kuus kuud pärast käesoleva otsuse jõustumist*] artikli 2 lõikes 5 osutatud teabe.”

Artikkel 2

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub […].

Käesolevat otsust kohaldatakse alates […], välja arvatud artiklid 2 ja 20, mida kohaldatakse alates otsuse teatavaks tegemisest nendele liikmesriikidele, kellele see on adresseeritud.

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas Euroopa Ühenduse asutamislepinguga.

Brüssel, […]

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*